

In honorem

A Debreceni Egyetemet 1914-ben alapították, ekkor jött létre az egységes Magyar és Finnugor Nyelvészeti Tanszék is, melynek keretében megindult a finnugor nyelvek oktatása és kutatása. A két tanszék 1952-ben vált ketté, ekkor jött létre Papp István (1901–1972) vezetésével a Magyar Nyelvtudományi Tanszék és Kálmán Béla (1913–1997) irányításával a Finnugor Nyelvtudományi Tanszék. A finnugrisztika képzésben mérföldkőnek számított, hogy 1963-ban elindulhatott – harmadik vagy C-szakként – a finnugor szak. Ennek felvételét csak a legkiválóbb hallgatóknak engedélyezték, eleinte kétévenként vettek föl három-három hallgatót, később pedig évente egy-két új hallgatót.

Az induláskor, 1963-ban felvett három hallgató Keresztes László, Kiss Antal és A. Molnár Ferenc volt. Közülük ketten 2021-ben töltötték be 80. életévüket (A. Molnár Ferenc 2022-ben fog ünnepelni).

Keresztes László 80 éves

Keresztes László 1941. november 11-én született Kisvárdán, ahol általános és középiskolai tanulmányait is folytatta, majd 1959-ben felvételt nyert az akkor még Kossuth Lajosról elnevezett debreceni egyetem magyar–latin szakára. A szakválasztás nem volt véletlen, hiszen tudós, tankönyvíró édesapja gimnáziumi latintanárként már fiatalkorában beleplántálta a nyelvek, a nyelvészet szeretetét. Ő volt az első debreceni egyetemi hallgató, aki egy tanévre eljutott Finnországba, az itt megszerzett finntudás kitűnő alapnak bizonyult egész pályafutásán. A helsinki egyetem nagy nyelvészei (mindenekelőtt Erkki Itkonen és Aulis J. Joki) előadásai pedig végérvényesen a finnugor stúdiumok felé terelték.

Keresztes László a magyar nyelv és irodalom szakos diploma megszerzése után, 1964-ben lett a finnugor tanszék gyakornoka, majd egy év múlva tanársegéde (Kálmán Béla és Andrásyné Kövesi Magda mellett ő lett a tanszék harmadik állandó munkatársa). 1972-től adjunktus, 1986-tól docens, 1999-től professzor a debreceni egyetemen. 2005-ben vonult nyugdíjba, 2013-ban professzor emeritusi címet kapott. Közben 1969 és 1975 között Helsinkiben, majd 1981 és 1984 között Jyväskyläben magyar lektorként dolgozott.

1994-ben nemzetközi pályázat nyerteseként kinevezték az Oslói Egyetem finnugor professzorává, onnan véglegesen 2000-ben tért haza.

A debreceni finnugor tanszék vezetésére először 1988-ban kapott megbírást, és 1994-ig, Oslóba távozásáig vezette a tanszéket. Az ő működése idején lett ún. B szak a finnugor, sőt 1990-ben – nem utolsósorban a kitűnően megszervezett VII. Nemzetközi Finnugor Kongresszus „hozádekaként” – a finn B-szakot is sikerült elindítania. 1992-ben – az 1971 óta meglévő finn lektori állás mellé – észt lektort is sikerült Debrecenbe hoznia. Másodjára 1998-ban nevezték ki tanszékvezetőnek, s egészen 2005-ös nyugdíjba vonulásáig töltötte be ezt a tisztséget. Vezetőként már nem neki kellett elindítania a kis szakokra rendkívül kedvezőtlen új képzést, a „bolognai rendszert”. 2002 és 2009 között a Debreceni Egyetem Nyelvészeti Doktori Iskolája finnugor nyelvészeti alprogramjának volt a vezetője. Az új rendszerben három hallgatója szerzett PhD-címet.

Egy kis tanszék munkatársaként Keresztes László nagyon sokféle tárgyat tanított. Generációk hallgatták összehasonlító finnugor hang- és alaktani előadásait, az egyes finnugor nyelvek nyelvtörténeti stúdiumait, finn, vogul, mordvin és lapp nyelvóráit. Több mint fél évszázados kutatói pályafutása során kétszáznál is több szakcikket és 21 könyvet írt. Kutatómunkája alapvetően öt nagyobb területre koncentrálódik: mordvin nyelvészet, vogul nyelvészet, lapp nyelvészet és irodalom, finn mint idegen nyelv, magyar mint idegen nyelv.

Kezdetben a vogul nyelvvel foglalkozott. A hatvanas években részt vett Munkácsi vogul szótára cédulázási munkálataiban (a szótárt 1986-ban jelentette meg Kálmán Béla). Bölcsészdoktori disszertációját 1964-ben védte meg: ennek témája: *A beszélést és gondolkodást jelentő szavak az obi-ugor nyelvekben*. Ennek rövidített változata a Nyelvtudományi Közleményekben jelent meg 1967-ben. Több tanulmányt írt a vogul jukondai dialektusának hangrendszeréről. Ő készítette az Abondolo-féle kézikönyv vogul fejezetét.

Máig alapvető munkája a kitűnő műfordítóval, Bede Annával közösen készített könyve, az *Aranylile mondja tavasszal* (1983). A lapp költészet antológiájában számos olyan kortárs költő is helyet kapott, akiknek a verseit magyarul először ebben a munkában lehetett olvasni.

Keresztes László tudományos munkásságának központi helyét a mordvin nyelvészet foglalja el, ő a mordvin nyelv, a mordvin nyelvtörténet egyik legjelentősebb kutatója. E szakterületen hat monográfiát írt. A mordvin hangtörténet megkerülhetetlen alapműve a *Geschichte des mordwinischen Konsonantismus I–II*. (Szeged, 1986, 1987). A második rész egy 557 szócikket tartalmazó etimológiai szótár. *Development of Mordvin Definite Conjugation*

című munkája (Helsinki, 1999) a mordvin nyelv egyik igen fontos jelenségének, a tárgyias igeragozásnak a máig legalaposabb leírása. Finnugor szakos hallgatók mordvin stúdiumainak egyik legfőbb kézikönyve a *Chrestomathia Morduinica* (Budapest, 1990). Nyugalomba vonulása után szerkesztette egybe mordvinisztikai kutatómunkájának eredményeit *Bevezetés a mordvin nyelvészetbe* címmel (Debrecen, 2011), s ennek kiadta orosz nyelvű változatát is (*Основы мордовского языкознания*, Debrecen, 2017).

Mindezek mellett több mint félszáz mordvin nyelvészeti cikk szerzője. A fentebbi témákon kívül foglalkozott a mordvin névszóragozással és birtokos személyragozással, a nyelvjárások osztályozásával, az irodalmi nyelv(ek) kérdésével, a mordvin nyelvújítással, a bibliafordításokkal (a finnugor nyelvek bibliafordítási kérdéseiből plenáris előadást tartott a piliscsabai finnugor kongresszuson).

Keresztes László finn szerzőtársaival, Outi Karanko-Pappal és Irmeli Kniivilävel jegyzi a Tankönyvkiadó Tanuljunk nyelveket! sorozatának finn anyagát. A *Finn nyelvkönyv* első része három kiadást ért meg (1985, 1987, 1995), a második, haladóknak szóló rész 1990-ben jelent meg. Ezek előzménye – Karanko-Pappal és Maria Vilkunával – egy öt kiadást megért egyetemi jegyzet volt, amely minden debreceni magyar szakos hallgató kötelező olvasmánya volt, s meglelt emberek még több évtized távlatából is hibátlanul tudják idézni az első lecke kezdő párbeszédét (Kuka tuo poika on? Hän on Matti Koski, suomalainen opiskelija) – nem csekély meglepetést okozva baráti társaságok gyanútlan tagjainak.

Mint korábban említettük, Keresztes László két ízben (1969–1975, 1981–1984) magyar lektorként dolgozott Finnországban. Itt a finn szakos egyetemi hallgatóknak magyar nyelvet, nyelvészetet, irodalmat, kultúrtörténetet tanított. Hamar észrevette, hogy nagy szükség lenne egy finn nyelvű magyar grammatikára, s 1974-ben el is készítette e hiánypótló művet (*Unkarin kieli*), amely Helsinkiben jelent meg. A Debreceni Nyári Egyetem az 1990-es években élte egyik fénykorát, a rendszerváltás után nagyon sok országból érkeztek hazánkba a magyartanulók. A Nyári Egyetem által indított Hungarolingua magyarnyelv-oktató tananyagsorozat nyelvtankönyveinek megírására Keresztes László kapott felkérést. 1992-ben jelent meg *Gyakorlati magyar nyelvtan* (ez még két kiadást ért meg, 1995, 2002). Abban az évtizedben a grammatikakönyv napvilágot látott angolul (1992, 1995, 1999), németül (1992, 1999), olaszul (1997), észtül (1997), franciául (1998), majd 2006-ban kuriózumként – japánul is.

Finnországba évekig, évtizedekig szinte hazajárt. Magam is sokszor láttam, milyen örömmel, milyen szeretettel fogadták egykori kollégái, barátai, a

finn–magyar társaság tagjai. Tevékeny szerepet vállalt a jyvaskyläi egyetem hungarológiai képzésének felépítésében (magántanári címet is szerzett Debrecen testvérvárosában), oszlopos tagja az Európa több országából „verbuvált” hungarológiai közösségnek.

Még egy munkájáról kell megemlékeznünk, ami jól rávilágít hatékonyságára. Amikor Oslóba került professzornak, meglepődve látta, hogy nincs használható magyar–norvég szótár. Mi sem volt természetesebb, minthogy írt egyet, Ove Lunddal együtt (*Norsk–ungarsk–norsk lommeordbok. Norvég–magyar–norvég zsebszótár. Oslo 2002, 2005*)!

Keresztes László több folyóirat szerkesztőbizottsági tagja vagy tagja volt: Nyelvtudományi Közlemények (Budapest), Linguistica Uralica (Tallinn), Finnisch-ugrische Forschungen (Helsinki), Hungarologische Beiträge (Jyväskylä). A Folia Uralica Debreceniensia alapító főszerkesztője és a mai napig aktív szerkesztője, ill. a beérkezett írások lektora.

Számos tudományos testület tagja, korábban aktív résztvevőként, ma javarészt tiszteleti tagként. A legfőbbek: az ICFUC (International Committee of Fenno-Ugric Congresses) nemzetközi bizottságának tagja; az ICFUC magyar nemzeti bizottságának elnöke (2004–2010); a Magyar Uralisztika Bizottság tagja; a Nemzetközi Magyarástudományi Társaság Választmányának tagja; a Magyar Nyelvtudományi Társaság választmányának tagja, a Regul Társaság tagja. A Finnugor Társaság, a Finn Irodalmi Társaság és a Kalevala Társaság (mind Helsinki) és a Mordvin Nyelvtudományi Társaság (Vajgel') tiszteleti tagja. Az 1990-ben Debrecenben rendezett VII. Nemzetközi Finnugor Kongresszus főtitkára volt.

Keresztes László több évtizedes munkásságát mind a magyar, mind a finn állam elismerte. 1995-ben a finn nyelv és kultúra érdekében végzett tevékenységéért megkapta a Fehér Rózsa-rendet. Itthon 2013-ban tüntették ki a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjével.

1998-ban az Uppsalai Egyetem díszdoktorai közé fogadta.

E rövid köszöntő szerzőpárosának idősebbik tagja 1985 óta ismeri az ünnepeket. Sokszor kérdezik tőlem, hogyan, miért lettem finnugrista. Ebben elvülhetetlen szerepe volt Keresztes Lászlónak: magyar szakos előadásainak kristálytisza logikája, finn nyelvóráinak hangulata egyértelművé tette számomra, hogy a finnugrisztika felé kell fordulnom. Mellette lettem tanársegéd, a segítségével, mentorálásával jártam végig a számléírást, hogy aztán én váltsam őt a tanszék élén. Több mint három évtizedes baráti és munkakapcsolatunk töretlen. Habár Keresztes professzor úr nyugdíjas, hetente többször (még a pandémia idején is legalább heti egyszer) bejár az egyetemre, részt

vesz a tanszék tudományos és szabadidős életében, hivatalos és kevésbé hivatalos rendezvényein, hal- és csülökvacsorákon. Nélküle elképzelhetetlenek a síkfőkúti szemináriumok.

És semmiképpen ne feledkezzünk meg a feleségéről, Várhelyi Ilonáról (Babáról), aki sok évtizede ott van mellette, aki mindig is segítette és segíti őt.

E köszöntő fiatalabbik szerzője már a nyugdíjazás előtti években ismerte meg Tanár Urat, így az utolsó volt azok sorában, akiknek finnugrisztikai tanulmányait oktatóként, majd tudományos munkásságát a doktori iskola vezetőjeként, végül pedig kollegaként egyengette, és – közvetve – egyengeti a mai napig.

Tanár Úr! Így, csupa nagybetűvel! Ha végignézzük munkásságát s az itt bemutatott igen impozáns publikációsjegyzékét, úgy érzem, nem szorulna magyarázatra e nagybetűs írásmód, én mégis pár szóval részletezném azt. Amikor e nagybetűket használom, egyrészt fejet hajtok a fenti tudományos pálya és az elért eredményei előtt. Másrészt tiszteletem jele is az előtt a hatalmas tudás előtt, amelyet hallgatójaként, már az első néhány óra után megtapasztaltam (ld. Finnugor alaktan, péntek 8.00-tól), s amelyre mai napig újra és újra rácsodálkozom. Nemcsak a finnugrisztika területéhez szűkebben kapcsolódó (nyelvészeti) témákkal, de általános irodalmi, művészeti, történelmi stb. témakörökkel sem lehet zavarba hozni! Nem véletlen tehát, hogy a síkfőkúti szemináriumokon a Legyen Ön is milliomos játék során csakis a 40 milliós kérdéseket olvastuk fel neki. Igencsak megdöbbenő volt, hogy sokszor még csak nem is kellett gondolkodnia a válaszokon! Csodálattal figyelem még most is precizitását, tökéletességre való törekvését. Munkamorálját a fiatal, kezdő tudósok is megirigyelhetnék! Sasszemmel szűrja ki a helyesírási hibákat, elütéseket a cikkekben, és talán nincs is olyan téma, amelyhez ne tudna építő jellegű megjegyzéseket tenni. Külön jóérzéssel tölt el, hogy szakmai előrehaladásom mellett személyes életem eseményeit is számon tartja, s remélem, hogy fogja is nagyon sokáig!

Kedves Laci! Kedves Tanár Úr! Sokféle betegségből felépülve jó erőben, szellemi képességeid teljében érted meg a 80. életévedet. Kívánjuk, hogy szakmai érdeklődésed a jövőben is maradjon töretlen, és még sok-sok évig utazhassatok Baba asszonnyal szerte a világon, és még sok-sok tanszéki rendezvényt érzünk meg együtt!

MATICSÁK SÁNDOR – KELEMEN IVETT

DOI: 10.52401/fud/2021/44

Keresztes László
tudományos és publicisztikai munkássága 2001–2020

Keresztes László 1964 és 2000 közötti publikációinak jegyzékét ld. *Folia Uralica Debreceniensia* 8: 9–22.

2001

- **Grammaire pratique du hongrois.** (Réédition.) Debreceni Nyári Egyetem, Debrecen. 178 l.
- On the suffix-free forms and the most problematic suffixes in the Mordvin definite conjugation. *CIFU–9/V*: 75–82.
- Comments on the plenary presentation "Reconstructing Pre-Proto-Uralic typology spanning the millennia of linguistic evolution" by Juha Janhunen. *CIFU–9/VI*: 448–451.
- Questions of the person and number in Mordvin definite conjugation. In: Pusztay, János (Hrsg.), *Zur (morpho-) syntax der uralischen Sprachen. Specimina Sibirica* 16. Szombathely. 17–26.
- Laza morfológiai szerkezetek a mordvinban. In: Büky László – Forgács Tamás (szerk.), *A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei II.* Szegedi Tudományegyetem Magyar Nyelvészeti Tanszék, Szeged. 93–97.
- Nyelvújítási törekvések az új mordvin bibliafordításokban. Mikola-émlékkönyv. *Néprajz és Nyelvtudomány* 41/1: 129–132.
- Nyelvújítási törekvések az új mordvin bibliafordításokban. *Finnugor Világ* 6/4: 11–14.
- Wo sind die ungarische Verwandten geblieben? Paul Fogelberg (Hrsg.), *Pohjan poluilla. (Ismertetés.) Finnisch-Ugrische Forschungen* 56: 448–456.
- Kálmán Béla. *Magyar Katolikus Lexikon* VI. Szent István Társulat, Budapest. 61.

2002

- **Gyakorlati magyar nyelvtan.** 3., javított kiadás. Debreceni Nyári Egyetem. 136 l.
- **Norsk–ungarsk–norsk lommeordbok. Norvég–magyar–norvég zsebszótár.** Norsk Ungarsk Forening, Oslo. 672 l. [– Ove Lund]
- Norvég nyelvtani vázlat. In: Keresztes László – Ove Lund, *Norsk–ungarsk–norsk lommeordbok. Norvég–magyar–norvég zsebszótár.* Oslo. 644–651.
- Kortfattet ungarsk grammatikk. In: Keresztes László – Ove Lund, *Norsk–ungarsk–norsk lommeordbok. Norvég–magyar–norvég zsebszótár.* Oslo. 656–672.

- Efforts aiming at language reform in the new Mordvin Bible translations. In: Blokland, Rogier – Hasselblatt, Cornelius (eds), *Finno-Ugrians and Indo-Europeans: Linguistic and Literary Contacts. Proceedings of the Symposium at the University of Groningen, November 22-24, 2001*. *Studia Fenno-Ugrica Groningana* 2. Maastricht. 192–196.
- The Research and Development of Hungarian as a Foreign or Second Language. In: *A magyar nyelv idegenben. Előadások az V. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszuson (Jyväskylä 2001. augusztus 6–10.) Debrecen – Jyväskylä 2002*. 121–126.
- A finn igetövek összefüggései alapalakjukkal. In: Gréczi-Zsoldos Enikő – Kovács Mária (szerk.), *Köszöntő kötet B. Gergely Piroska tiszteletére. A Miskolci Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke*, Miskolc. 96–100.
- Finnugor kontrasztív nyelvészeti elemzések. *FUD* 9: 81–89.
- Előszó. In: *A magyar nyelv idegenben. Előadások a jyväskyläi V. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszuson*. Debrecen – Jyväskylä. 3–4.
- Bevezető gondolatok. In: *A magyar nyelv idegenben. Előadások a jyväskyläi V. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszuson*. Debrecen – Jyväskylä. 7–8.
- A debreceni finnugrisztikai kutatások története és eredményei. *A Finnugor Nyelvtudományi Tanszék 50 éve (1952–2002)*. *FUD* 9: 3–44.
- 50 éves a debreceni finnugor tanszék. *Finnugor Világ* 7/4: 49–51.
- Rédei Károly 70 éves. *Magyar Nyelv* 98: 396–398.
- In memoriam Schmidt Éva (1948–2002). *FUD* 9: 209–210.
- In memoriam M. P. Balangyina-Vahruseva (1918–2000). *FUD* 9: 211–212.
- In memoriam Nils-Aslak Valkeapää (1943–2001). *FUD* 9: 213–215.
- Kresznerics Ferenc. *Magyar Katolikus Lexikon* VII. Szent István Társulat, Bp. 469.
- Új zsebszótár. *MBK Híradó* 11/2: 3. Oslo.
- Tanszéki beszámoló a 2000–2001. és a 2001–2002. tanévről. *FUD* 9: 217–220.
- *A magyar nyelv idegenben*. Debrecen – Jyväskylä 2002. Előadások a jyväskyläi V. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszuson (Jyväskylä 2001. augusztus 6–10.) Debrecen – Jyväskylä. Szerk. Keresztes László – Maticsák Sándor.

2003

- A finn névszótövek összefüggése alapalakjukkal. In: Molnár Zoltán – Zaicz Gábor (szerk.), *Permistica et Uralica. Ünnepi könyv Csúcs Sándor tiszteletére*. *Fenno-Ugrica Pázmániansia* I. Piliscsaba. 105–115.

- A mordvin névszó predikatív ragozása: ősi vonás vagy külön nyelvi fejlemény? In: Bakró-Nagy Marianne – Rédei Károly (szerk.), Ünnepi kötet Honti László tiszteletére. Budapest. 234–242.
- A magyar nyelv eredetkérdései (eredmények és kihívások a finnugrisztikában). FUD 10: 107–126.
- The History and Research Findings of Finno-Ugric Studies in Debrecen. The fifty years of the Finno-Ugric Department (1952–2002). FUD 10: 3–32.
- Csúcs Sándor 60 éves. In: Molnár Zoltán – Zaicz Gábor (szerk.), *Permistica et Uralica*. Ünnepi könyv Csúcs Sándor tiszteletére. Fenno-Ugrica Pázmániensia I. Piliscsaba. 9–13.
- Andrásyné Kövesi Magda. Pedagógusok arcképcsarnoka. Karácsony Sándor Neveléstörténeti Egyesület, Debrecen. 19–21.
- Eugen Helinski – Anna Widmer (eds): *Wüša wüša – Sei gegrüßt! Beiträge zur Finnougristik zu Ehren von Gert Sauer dargebracht zu seinem siebzigsten Geburtstag*. Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altica 57. (Ismertetés.) *Acta Linguistica Hungarica* 50: 245–247.
- Finn őstörténeti kérdések. Riho Grünthal (toim.): *Ennen, muinoin. Miten menneisyyttämme tutkitaan*. (Ismertetés.) FUD 10: 223–228.
- A svédországi finn és lapp helynevekről. Ulla Svedell: *Finska ock samiska ortnamn i Sverige*. (Ismertetés.) FUD 10: 245–247.
- Finnugor konferencia Hamburgban. *Finnugor Világ* 8/3: 48–49.
- Tanszéki beszámoló a 2002–2003. tanévről. FUD 10: 263–265.

2004

- Lapp (számi) etimológiai szótár céljai és szerkesztési szempontjai. In: In: Csepregi Márta – Várady Eszter (szerk.), *Permieck, finnek, magyarok*. Írások Szíj Enikő 60. születésnapjára. *Uralisztikai Tanulmányok* 14. ELTE Finnugor Tanszék, Budapest. 118–124. [– Lars-Gunnar Larsson]
- Nyelvújítási törekvések és módszerek a Márk evangélium új vogul fordításában. FUD 11: 73–86.
- Hartmut Katz: *Studien zu den älteren indoiranischen Lehnwörtern in den uralischen Sprachen*. (Ismertetés.) FUD 11: 155–157.
- In memoriam A. P. Feoktyisztova (1928–2004). FUD 11: 171–172.
- Tanszéki beszámoló a 2003–2004. tanévről. FUD 11: 179–180.

2005

- **Norsk–ungarsk–norsk lommeordbok. Norvég–magyar–norvég zsebszótár.** 2. kiadás. Norsk Ungarsk Forening, Oslo. 672 l. [– Ove Lund]

- Norvég nyelvtani vázlat. In: Norsk–ungarsk–norsk lommeordbok. 2. opplag. Norvég–magyar–norvég zsebszótár. 2. kiadás. Oslo. 644–651.
- Kortfattet ungarsk grammatikk. In: Norsk–ungarsk–norsk lommeordbok. 2. opplag. Norvég–magyar–norvég zsebszótár. 2. kiadás. Oslo. 656–672.
- Finno-Ugric cross-language analyses: Hungarian compared with Mordvin. In: Fernandez-Vest, Jocelyne (red.), *Les langues ouraliennes aujourd' hui – The Uralic languages today*. Paris, Editions Honoré Champion. 369–379.
- Neological Aspirations in a Few Recent Finno-Ugric Bible Translations. FUD 12: 47–58.
- Auli Hakulinen et al.: Iso suomen kielioppi. (Ismertetés.) FUD 12: 143.
- Ilse Lehiste et al.: Erzya prosody. (Ismertetés.) FUD 12: 161–162.
- Dennis Estill: Diachronic change in Erzya word stress. (Ismertetés.) FUD 12: 163–167.
- Efforts Aiming at Language Reform in Finno-Ugric Languages in the New Bible Translations. (Abstract.) *Summaria acroasium in sectionibus Linguistica*. CIFU-10/2: 202–203. Joškar-Ola.

2006

- **Jitsujo hangariigo bunpo**. Debreceni Nyári Egyetem, Debrecen. 188 l.
- A magyar nyelv eredete. FUD 13: 139–148. [– Csúcs Sándor]
- A magyar nyelv eredete. *Távlatok* 74/4: 208–217. [– Csúcs Sándor]
- Minna Jaakola: Suomen genetiivi. (Ismertetés.) FUD 13: 207–209.
- H. Varga Márta: A magyar fosztó- és tagadóképző. (Ismertetés.) FUD 13: 246–248.
- „A magyar nyelv eredete” című szimpózium vitaindítója. (Abstract) VI. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus. Az előadások összefoglalói. Debrecen 2006. 154–156. [– Csúcs Sándor]
- Riedl Szende. *Magyar Katolikus Lexikon XI*. Szent István Társulat, Bp. 617–618.
- VI. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus. FUD 13: 251–253. [– Maticcsák Sándor]
- VI. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus. Debrecen, 2006. augusztus 22–26. *Finnugor Világ* 9/4: 27–30.

2007

- A magyar nyelv eredete. In: Maticcsák Sándor et al. (szerk.), *Nemzet, nyelv, identitás II*. Nemzetközi Magyarágtudományi Társaság, Debrecen – Budapest. 151–160. [– Csúcs Sándor]
- Az északi népek, nyelvek és országok megnevezései a lappban. FUD 14: 45–60.

- Viljo Tervonen 90 éves. FUD 14: 195–197.
- Rédei Károly 75 éves. FUD 14: 197–199.
- Lars-Gunnar Larsson 60 éves. FUD 14: 199–201.
- Pekka Sammallahti 60 éves. FUD 14: 201–204.

2008

- Neological aspirations in a few recent Finno-Ugric Bible translations. CIFU–10/4: 65–71. Joškar-Ola.
- A lapp mutatónévmás-rendszer egy szegmense kognitív szempontból. In: Bereczki András – Csepregi Márta – Klima László (szerk.), Ünnepi írások Bereczki Gábor tiszteletére. Urálistikai Tanulmányok 19. ELTE, Budapest. 303–307. (<http://mnyfi.elte.hu/finnugor>, megjelent CD-n).
- A vepsze irodalmi nyelv az evangéliumfordítások tükrében. FUD 15: 49–64.
- Jyväskylä – régi álmokból mai valóság. Debreceni Disputa 2008/9: 28–30.
- Tapani Lehtinen: Kielen vuosituhannet. (Ismertetés.) FUD 15: 185–187.
- Sirikka Paikkala (päätoim.), Suomalainen paikannimikirja (Ismertetés.) FUD 15: 188–201.
- Arja Hamari: The negation of stative relation clauses in the Mordvin languages. (Ismertetés.) FUD 15: 212–216.
- In memoriam Rédei Károly (1932–2008). FUD 15: 237–238.

2009

- A finnugor népek irodalmi nyelvének kérdései az új bibliafordítások tükrében. FUD 16: 57–89.
- Bővülő nyelvcsaládom – utam a nyelvi gazdagsághoz. In: Kontra Miklós – Bakró-Nagy Marianne (szerk.), A nyelvészetről – egyes szám, első személyben II. Szegedi Tudományegyetem BTK, Szeged. 91–98.
- A szó elszáll – az Írás megmarad. In: Megtört kenyér. Ünnepi könyv Bosák Nándor püspök 70. születésnapjára. A Debrecen–Nyíregyházi Egyházmegye kiadványa, Debrecen. 68–71.
- Tveite, Tor: The case of the object in Livonian. A corpus based study. (Ismertetés.) FUD 16: 176–179.
- Jomppanen, Marjatta: Pohjoissaamen ja suomen perusinfinitiivi vertailussa *leat ja olla* -verbien yhteydessä. (Ismertetés.) FUD 16: 181–185.
- Wiik, Kalevi: Az európai népek eredete. (Ismertetés.) FUD 16: 212–217.
- Marcantonio, Angela: Az uráli nyelvcsalád. Tények, mítoszok és statisztika. (Ismertetés.) FUD 16: 217–229.
- Kalevi Wiik: Az európai népek eredete. (Ismertetés.) Finnugor Világ 14/2: 36–39.

- Rokon népek napja, finnugor konferencia Tartuban. *Finnugor Világ* 14/4: 28–29.

2010

- The questions of Finno-Ugric literary languages in the light of the latest Bible translations. In: Csúcs, Sándor et al. (red.), *Congressus XI Internationalis Fenno-Ugristarum*. Piliscsaba. Pars I. Oriationes plenariae. CIFU–11/I: 127–168.
- Вопросы литературных языков финно-угорских народов в плане новейших переводов Библии. In: Csúcs, Sándor et al. (red.), *Congressus XI Internationalis Fenno-Ugristarum*. Piliscsaba. Pars I. Oriationes plenariae. CIFU–11/I: 169–192.
- Ein Aspekt des Systems der Demonstrativpronomina im Saamischen (Lappischen). *Gedenkschrift für Eugen A. Helimski*. Finnisch-Ugrische Mitteilungen 32/33: 291–296.
- Tendenzen der Entwicklung des literarischen Wortschatzes in den finno-ugrischen Sprachen. *Sanoista kirjakieliin*. Juhlakirja Kaisa Häkkiselle 17. marraskuuta 2010. MSFOu 259. Helsinki. 301–312.
- Образование объектного спряжения в мордовских языках. (Újraközlés.) In: Zaicz, Gábor (ed.), *Uralistics from Hungary – Уралистика из Венгрии*. CIFU–11/CD. Piliscsaba. 88–97.
- A magyar nyelv eredete. In: Honti László (főszerk.), *A nyelvrokonságról. Az török, sumer és egyéb áfium ellen való orvosság*. Tinta Könyvkiadó, Budapest. 277–292. – Második, bővített kiadás. Budapest. 303–318.
- Adalék az uráli fosztóképző eredetéhez. In: Hári Gy. (szerk.), „Végetlen a tér, mely munkára hív”. Köszöntő kötet Révay Valéria 60. születésnapjára. *A Pannon Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének Kiadványai II*. Veszprém. 116–120.
- A finnugor népek irodalmi nyelvének kérdései az újabb bibliafordítások tükrében. *Finnugor Világ* 15/3: 29–38.
- Jomppanen, Marjatta: Pohjoissaamen ja suomen perusinfinitiivi vertailussa *leat* ja *olla* verbien yhteydessä. (Ismertetés.) *Linguistica Uralica* 46/3: 215–218.
- 100 éve született A. Kövesi Magda (1910–1992). *FUD* 17: 261–256.
- In memoriam Seppo Suhonen (1938–2010). *FUD* 17: 265–268.
- A nyelvrokonságról. Az török, sumer és egyéb áfium ellen való orvosság. Budapest. Honti László (főszerk.) – Csúcs Sándor (szerk.) – Keresztes László (szerk.). A 2. javított kiadás ugyanebben az évben jelent meg.

2011

- **Bevezetés a mordvin nyelvészetbe.** Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen. 147 l.
- The Standardization of Minor Fennic Languages (Karelian, Veps). In: Nagy, László Kálmán et al. (eds), Languages and cultures in research and education. Jubilee volume presented to professor Ralf-Peter Ritter on his seventieth birthday. Jagellonian University Press, Cracow. 133–145.
- A körülírás és grammatikalizáció a vogul és osztyák bibliafordításokban. Magyar Terminológia 4/1: 28–35.
- Morféma-alternációk a moksa-mordvin határozatlan névragozásban I. FUD 18: 99–116.
- Mészáros Edit (szerk.): Magyar–erza-mordvin szótár / Венгрань–эрзянь валкс. (Ismertetés.) NyK 107: 341–346.
- Eberhard Winkler – Karl Pajusalu (Hrsg.): Salis-livisches Wörterbuch. (Ismertetés.) Nyelvtudományi Közlemények 107: 346–348.
- Jack Rueter: Adnominal Person in the Morphological System of Erzya. (Ismertetés.) FUD 18: 192–195.
- В. П. Цыпкайкина: Темпоральность в мордовских языках и принципы её описания. (Ismertetés.) FUD 18: 195–196.

2012

- A mordvin réshangok keletkezésének tanulságai. In: Winkler, Eberhard et al. (Hrsg.), Lapponicae investigationes et uralicae. Festschrift zum 65. Geburtstag von Lars-Gunnar Larsson. Veröffentlichungen der Societas Uralo-Altaica Band 82: 93–98.
- Morféma-alternációk a moksa-mordvin határozatlan névragozásban II. FUD 19: 101–122.
- М. Д. Имайкина: Неень шкань эрзянь келесь. Фонетика (Учебник). (Ismertetés.) FUD 19: 228–230.
- Н. С. Алямкин – О. Е. Поляков: Мокшень кяль. Синтаксис (Учебник). (Ismertetés.) FUD 19: 231–234.

2013

- Morféma-alternációk a moksa-mordvin határozott és birtokos személyragozásban. FUD 20: 109–152.
- A. D. Kylstra – Sirkka-Liisa Hahmo – Tette Hofstra – Osmo Nikkilä: Lexikon der älteren germanischen Lehnwörter in den ostseefinnischen Sprachen I–III. (Ismertetés.) Nyelvtudományi Közlemények 109: 473–479.
- Lars-Gunnar Larsson: Grenzen und Gruppierungen im Umesamischen. (Ismertetés.) Nyelvtudományi Közlemények 109: 492–494.

- Maticsák Sándor. A mordvin írásbeliség kezdetei (XVII–XVIII. század). (Ismertetés.) *Linguistica Uralica* 49/3: 228–230.
- Csúcs Sándor 70 éves. *FUD* 20: 365–366.
- Honti László 70 éves. *FUD* 20: 367–368.
- Tuomo Lahdelma 60 éves. *FUD* 20: 371–373.
- In memoriam Kálmán Béla (1913–1997). *FUD* 20: 375–376.
- Professzorom, Kálmán Béla. *FUD* 20: 385–390.
- Kálmán Béla, a tanár. *Nyelvtudományi Közlemények* 109: 400–406.
- In memoriam Erkki Itkonen (1913–1992). *FUD* 20: 390–392.
- In memoriam Aulis J. Joki (1913–1989). *FUD* 20: 393–395.
- Tuomo Lahdelma 60 éves. In: Fenyvesi Kristóf – Tuomo Lahdelma (szerk.), *Intézmények, folyamatok és kutatások a nemzetközi magyarságtudományban. A Jyväskyläi Egyetem Magyarságtudományi programjának első húsz éve. Spectrum Hungarologicum 7. Jyväskylä – Pécs. 218–221.*

2014

- A moksa-mordvin birtokos személyragozás átalakulása. In: Nobufumi Inaba – Jorma Luutonen – Arja Hamari – Elina Ahola (toim.), *Juuret marin murteissa, latvus yltää Uraliin. Juhlakirja Sirkka Saarisén 60-vuotispäiväksi. MSFOu 270. Helsinki. 140–147.*
- Beáta Wagner-Nagy: On the Typology of Negation in Ob-Ugric and Samoyedic Languages. (Ismertetés.) *FUD* 21: 235–238.
- Artturi Kannisto – Vuokko Eiras – Arto Moisio (red.): *Wogulisches Wörterbuch. (Ismertetés.) FUD* 21: 238–241.
- Zaicz Gábor 70 éves. *FUD* 21: 284–286.

2015

- Смешение структур в личных окончаниях притяжательного склонения мокша-мордовских диалектов. *FUD* 22: 111–122.
- Kálmán Béla. In: Takács József (szerk.), *Katolikusok Debrecenben 1715–2015. Debrecen–Nyíregyházi Katolikus Egyházmegyei Levéltár és Könyvtár. Debrecen. 453–455.*
- Száz éves a finn- és finnugoroktatás a Debreceni Egyetemen. *Debreceni Szemle* 22/1: 34–45. [– Maticsák Sándor]
- Száz éves a finn- és finnugoroktatás a Debreceni Egyetemen. *FUD* 22: 3–16. [– Maticsák Sándor]
- Nobufumi Inaba: Suomen datiivigenetiivin juuret vertailevan menetelmän valossa. (Ismertetés.) *Nyelvtudományi Közlemények* 111: 456–460.
- Taarna Valtonen: Mielen laaksot / Miela vuomit. (Ismertetés.) *FUD* 22: 354–362.

- Agyagási Klára – Hegedűs Attila – É. Kiss Katalin (szerk.): Nyelvelmélet és kontaktológia 2. Piliscsaba 2013. (Ismertetés.) Nyelvtudományi Közlemények 111: 460–463.
- 150 éve született Heikki Paasonen (1865–1919). FUD 22: 401–408.

2016

- Santeri Junttila: Tiedon kumuloituminen ja trendit lainasanatutkimuksessa. Kantasuomen balttilaislainojen tutkimushistoria. (Ismertetés.) FUD 23: 315–319.
- Ago Künnap 75 éves. FUD 23: 353–319.

2017

- **Основы мордовского языкознания.** Debrecen University Press, Debrecen. 186 l.
- A mordvin birtokos személyragozás anomáliái (nyelvtörténeti elemzés). In: Forgács Tamás – Németh Miklós – Sinkovics Balázs (szerk.), A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei 9. Szegedi Tudományegyetem Magyar Nyelvészeti Tanszék, Szeged. 165–172.
- Маргарита Кузнецова: Названия диких и домашних животных в марийском ятыке. (Ismertetés.) FUD 24: 359–364.
- Száz éve született Bo Wickman (1917–2007). FUD 24: 391–392.
- Lars-Gunnar Larsson 70 éves. FUD 24: 403–406. [– Maticsák Sándor]
- Tõnu Seilenthal 70 éves. FUD 24: 406–409. [– Maticsák Sándor]

2018

- Folia Uralica Debreceniensia 1–25. (1989–2018). Mutató – Index. 67 l. [– Maticsák Sándor]
- 30 év – 25 szám: Folia Uralica Debreceniensia 1–25. FUD 25: 361–367.
- Lars-Gunnar Larsson: Per Holmberger och sockenlapparnas språk. (Ismertetés.) FUD 25: 323–329.

2020

- Aranylile szólt 1983 tavaszán. Az első áttekintő számi költészeti antológiáról. In: Domokos Johanna (szerk.), Alkotni csodára vágyva – kortárs számi művészeti fejlemények. Károli Gáspár Református Egyetem – L’Harmattan Kiadó, Budapest. 255–261.
- Maticsák Sándor: A magyar nyelv eredete és rokonsága. (Ismertetés.) Debreceni Szemle 28/4: 479–484.
- Paul Kokla 1929–2020. FUD 27: 345–348.